

Uit de boeken

GIUSEPPE PENONE

De jongste monografie over Giuseppe Penone (°1947), de meest complete tot nog toe, is een expeditie naar het wezen van sculptuur. Al jaren onderzoekt de Italiaanse kunstenaar hoe de vegetatieve en minerale wereld is opgebouwd en legt hij verbanden met de menselijke anatomie.

Projectleider van het boek Laurent Busine, directeur van het Musée des Arts Contemporains (MAC's) in Grand-Hornu, benadert het werk van Penone vanuit verschillende invalshoeken: de adem, de blik, de huid, het hart, het bloed, het geheugen en het woord. Door de natuur intens te observeren maakt Penone tastbaar wat volgens hem in het geheugen begraven ligt. Het bekendste voorbeeld is wellicht het werk *Il suo essere nel ventiduesimo anno di età in un'ora fantastica (Being in its Twenty-Second Year of Life at a Fantastical Hour)* (1969) waar Penone de jonge boom in een houten balk terug blootlegt, zoals een archeoloog, ring na ring. In een uitgebreid interview wil Benjamin Buchloh, professor moderne kunst aan Harvard University, Cambridge, Massachusetts, weten of hij met dit werk tot de waarheid, de essentie wil doordringen. Gewoon de boom in het hout herontdekken, is Penones ontvullende antwoord. Het werk *Essere fiume (Een rivier zijn)* (1981), waar Penone een steen dezelfde vorm geeft als een rivierkei, is ook een denkoefening over tijd: "Misschien is de rivier op haar manier ook gehaast."

Buchloh confronteert Penone verder met andere kunstenaars zoals Piero Manzoni, Joseph Beuys of Marcel Duchamp, en met stellingen die Italiaanse kunstenaars innamen na het fascisme. Penones opleiding bestond, zoals zovele naoorlogse kunstenaars, uit verre reizen. Vooral van de Japanse beschaving is zijn werk doordrongen: wij zijn niet per se anders dan de ons omringende natuur. In *Anatomia* (1991) legt hij de aders bloot van een blok Carrara-marmer.

Busine gaat samen met Daniela Lancioni, curator van het Palazzo delle Esposizioni in Rome, dieper in op Penones technieken, zoals de oeroude gietvorm. Volgens Penone past de plastisch kunstenaar zelf ook zijn handen en bewegingen aan om een vorm te be-

Penone

Penone
O.l.v. Laurent Busine
408 blz., 350 ill.
Hardcover, 8 x 24,5 cm
69,95 euro
Engels
(ISBN 978 90 6153 796 0)
Frans
(ISBN 978 90 6153 795 3)

MERCATORFONDS

komen, en in die zin is de maker het negatief van zijn eigen sculptuur. In een van zijn *Soffi (Adems)* laat een uitademende Penone zijn afdruk na in een berg bladeren. Bij *Contour Lines* (1989) maakte hij een gietvorm van de treden van een trap van een tapijtfabriek, uitgesleten door de passage van duizenden arbeiders. Eigenlijk zegt Penone met zijn werk dat de wereld veel intenser kan ervaren worden via de (af) tastzin dan via het beeld, dat vandaag (helaas) dominant is.

Een wandeling langs Penones *Albero delle vocali (Vowel Tree)* (1999-2000) is het voorstel van Didier Semin, professor kunstgeschiedenis aan de Ecole Nationale Supérieure des Beaux-Arts. Zijn indrukken - nee, een omgevallen boom kan dit niet zijn in deze *Jardin des Tuileries* waar alles netjes onderhouden wordt - lezen als een gidsje.

Op het eind van het boek, nadat je Penone hebt leren kennen via zijn werk, gesprekken en notities, vind je in de biografie en het opgelijste werk feiten en evoluties nog eens op een rijtje. In 1968 werd Penones werk rond bomen al getoond in Galleria Sperone in Turijn en nam Germano Celant, bedenker van *Arte Povera*, hem prompt op in zijn boek. Zo werd Penone onmiddellijk geassocieerd met deze directe kunst. Het volumineuze boek heeft zelf iets sculpturaal: door Penone ga je de wereld anders bekijken, of beter, aanvoelen.

An Devroe

boeken